

Se n'ha anat un dels grans: Ramon Saumell

Jordi Bertran

El Ramon Saumell Poch hauria complert 86 anys el 27 d'abril, diada de la Mare de Déu de Montserrat. Ha marxat, però, el dia de Sant Jordi, a la grupa del cavall blanc del nostre sant patró, aquell que llanceja el drac de l'infern, mentre encara intenta retratar alguna altra bèstia que ha trobat a darrera hora.

Fotografiant un drac infantil al Bestiari 2007. Foto: Manel Carrera

Sense el Ramon Catalunya, els Països Catalans, Europa i el món sencer serien una mica menys coneixedors del bestiari festiu. El vaig conèixer en la dècada dels anys 1980 quan a Tarragona començaven a recuperar un seguici popular, l'excel·lència del qual encara no havíem retrobat. El 1985 vingué el drac, però fou sobretot l'any següent amb l'àliga quan vam fer una amistat amb el Ramon que ha perdurat fins ara.

L'àliga de Tarragona

Incansable volgué documentar el procés de construcció de l'àliga que a Tarragona deu el seu origen a l'heràldica de l'arquebisbe del moment, ben afermada pel seu successor. El Ramon ens acompanyava al taller de l'Antoni Mas, el ferrer de Vila-seca amb ànima i esperit d'artista escultor. Li impactà que volguéssim emprar el llautó per cisellar l'ocellàs, seguint, per una banda, el model gironí i, per altra, fent justícia al fet que havia estat la confraria tarragonina

de Sant Eloi dels ferrers i argenters la que l'havia creat i custodiat des del segle XVI fins a la guerra del Francès.

Amb ell i el Grup d'Amics del Bestiari i la Cultura Popular de Vilanova i la Geltrú, vam gestar exposicions d'àligues i de mulasses a Tarragona, que eren perfectament acompanyades per les projeccions audiovisuals del Ramon, plenes de gom a gom en cadascuna de les sessions programades durant les Festes de Santa Tecla. I creguin que això en els anys 80 no era fàcil perquè la tecnologia no era tan domèstica com ara.

Des d'aleshores l'intercanvi d'informació amb el Ramon fou una constant no sols dels projectes que anàrem gestant amb les entitats de Tarragona, sinó també actuant com informant seu de tot allò que descobríem en els temps que no hi havia xarxes socials, i els canals d'informació eren ben diferents.

A la Cercavila de les Neus de l'any 2006 Foto: Manel Carrera

Generositat

El Ramon facilità fotografies per als Quaderns de la Festa Major de Tarragona i amb el pas de les dècades arribàrem a produir la magnífica exposició sobre el Bestiari Festiu Europeu que s'estrenà a la Casa de la Festa de Tarragona, un espai que, junt amb l'Antic Ajuntament, foren d'acollida per als seus treballs a Tarragona.

No faltaren les trobades compartides en les més diverses festes del país i algun viatge a Occitània o al Corpus de Toledo, amb el també amic Eloi Miralles, per capturar la seva genial tarasca, tan inspiradora de la tarragonina, i els gegants. I sempre, cada Sant Fèlix, anar-lo a saludar quan ja feia estona que havia plantat l'escaleta per seguir la diada en la plaça més castellera. I a tot hora aquell amor per la Festa Major de Vilafranca, la vila que l'havia vist néixer, i per l'Avi, aquell drac que és ànima de la capital del Penedès i ànima de Catalunya.

Menys coneguda ha estat la seva faceta d'enregistrador d'imatges castelleres. En fou un precursor quan també escassejaven els mitjans tècnics. N'és una prova el que vam veure en la projecció del documental "*Concurs 1970. El desafiament Nens-Vella*", per al qual cedí imatges que no tenen preu. La seva gran obra de generositat ha estat la cessió del seu fons documental de les arquitectures humanes als Castellers de Vilafranca.

El 5 d'abril vaig tenir el goig de defensar la meva tesi doctoral. L'havia convidat perquè havia estat un estret col·laborador per incloure-hi dades sobre el bestiar. Em va escriure el 23 de març: "Felicitats amic, no podré venir: em vaig fotre de cap i enfonsar unes costelles, i tinc el genoll fotut; total que no et pots fer gran; fa tres setmanes que no surto de casa, i encara en tinc per dies. Les meves felicitacions pel teu treball". No li he pogut lliurar la còpia de la tesi doctoral.

Se n'ha anat un dels grans. Que els cavalls de Sant Jordi, Sant Jaume i Sant Martí et portin a fer la darrera aleta. Una abraçada, Ramon.

Jordi Bertran
23 d'abril de 2024